

Nieuw Unicum

Multidisciplinaire behandeling van de gevolgen van MS: ‘van beperkingen naar mogelijkheden’

Inhoud

2.	Inleiding	2
3.	Doelen	2
3.1	Kennis	2
3.2	Vaardigheid.....	2
3.3	Attitude.....	3
4.	Opzet en duur	3
5.	Uitgebreide instructie.....	4
6.	Toelichting workshops.....	6
7.1	Workshop Voeding en slikstoornissen	6
7.2	Workshop Spasticiteit.....	6
7.3	Workshop Invloed van cognitie op communicatie.....	6
7.4	Workshop Pijn en vermoeidheid	7
7.5	Workshop Systeembehandeling en ondersteuning bij MS	7

2. Inleiding

Bij het beloop van MS treden er in verschillende functie- en gezondheidsdomeinen, veelal in combinatie, (blijvende) stoornissen en beperkingen op. Denk hierbij aan:

- Cognitie en stemming;
- Communicatie;
- Eten en drinken;
- Mobiliteit;
- Darm en blaaswerking.

Daarbij kunnen zich complicaties voordoen en zijn er veel voorkomende verschijnselen als spasticiteit, neuropatische pijn en ernstige vermoeidheid.

Elke behandelaar wordt geconfronteerd met een per patiënt uniek en wisselend beeld van (vaak) gecombineerde stoornissen en beperkingen, die bovendien invloed hebben op elkaar.

Effectieve behandeling van de gevolgen van MS is mogelijk wanneer rekening wordt gehouden met deze wisselwerking. Voor iedere betrokken professional is het daarom noodzakelijk om naast de expertise op het eigen behandeldomein, ook kennis te hebben van de andere beïnvloedende domeinen. Deze benadering staat centraal in de scholing 'Multidisciplinaire behandeling van de gevolgen van MS, van beperkingen naar mogelijkheden'.

Met name in de latere fase van MS kan complexere problematiek ontstaan. Het is belangrijk om dit vroegtijdig te signaleren zodat tijdig de juiste behandeling kan worden ingezet en verergering (zo veel mogelijk) kan worden voorkomen. Op die manier kan de patiënt zo lang mogelijk zelfstandig blijven functioneren en kan kwaliteit van leven worden geoptimaliseerd. De signalen die duiden op complexere problematiek komen uitgebreid aan de orde in deze scholing en hierbij wordt vanuit multidisciplinair perspectief gekeken naar behandelmogelijkheden die door de professional zelf kunnen worden ingezet dan wel waar naar kan worden verwezen.

3. Doelen

3.1 Kennis

- Kunt u de belangrijkste stoornissen beperkingen en complicaties noemen die bij de patiënt met MS kunnen optreden;
- Heeft u kennis van de wisselwerking tussen de verschillende functie- en gezondheidsdomeinen die beïnvloed kunnen worden bij MS en hoe die effect kunnen hebben op het functioneren van de patiënt;
- Heeft u kennis van de factoren vanuit andere functie- en gezondheidsdomeinen die uw behandelgebied kunnen beïnvloeden;
- Heeft u kennis van de mogelijkheden om complicaties bij MS te voorkomen;
- Kent u de voor MS relevante diagnostische interventies die u zelf kunt verrichten, die andere bij MS betrokken (behandel)disciplines (uit uw multidisciplinaire team) kunnen verrichten dan wel die u extern kunt aanvragen;
- Kent u de therapeutische interventies die door uzelf, door andere bij MS betrokken (behandel)disciplines (uit uw multidisciplinaire team), door medisch specialist of deskundigen op het gebied van symptomatische behandeling kunnen worden toegepast bij MS.
-

3.2 Vaardigheid

- kunt u een patiënt met MS informeren over de behandelmogelijkheden van de bij hem/haar optredende complicaties ten gevolge van MS;
- Kunt u een patiënt met MS informeren over de mogelijkheden om de bij hem/haar optredende beperkingen te compenseren;

- kunt u samen met de patiënt met MS anticiperen op de mogelijke gevolgen van de voortschrijdende MS en op basis van de wensen van de patiënt afspraken maken over het toekomstige behandelbeleid (advanced care planning);
- Kunt u tijdig andere disciplines of gespecialiseerde zorg betrekken in het behandelplan;
- Kunt u een behandelstrategie inzetten waarbij rekening gehouden wordt met de wisselwerking met andere relevante functie- en gezondheidsdomeinen.

3.3 Attitude

- Bent u gemotiveerd om in multidisciplinair verband vanuit uw discipline een effectieve bijdrage te leveren aan de kwaliteit van bestaan van de patiënt met MS
- Bent u gemotiveerd om waar nodig patiënten te verwijzen naar specialistische zorg

4. Opzet en duur

Grootte van de groep: minimaal 20 deelnemers
Tijdsduur: 08.30 – 17.30 uur

Doelgroep:

Professionals werkzaam in verpleeghuizen, LG-instellingen, revalidatiecentra en eerstelijnspraktijken.

Gericht op disciplines: Specialisten ouderengeneeskunde, fysiotherapeuten, ergotherapeuten, logopedisten, diëtisten, psychologen, revalidatieartsen, (MS-)verpleegkundigen en maatschappelijk werk.

Programma

- Ontvangst, koffie en thee
- Introductie van de verschillende domeinen waarop problemen kunnen voorkomen bij MS
- Korte pauze;
- Workshop ronde A:
 - Spasticiteit
 - Voeding en slikstoornissen
 - Systeembehandeling en ondersteuning bij MS
- Lunch
- Energizer o.l.v. bewegingsagoog
- Cognitie, stemming en gedrag bij MS
- Workshop ronde B:
 - Spasticiteit
 - Invloed van cognitie op communicatie
 - Pijn en vermoeidheid
- Korte pauze
- Plenair terugkoppeling uit de workshops
- Verliesverwerking
- Evalueren en afsluiten

5. Uitgebreide instructie

Binnenkomst en ontvangst deelnemers, serveren koffie en thee 08.30 – 08.55 uur

De deelnemers worden door de receptionist welkom geheten en verwezen naar de scholingsruimte. Hier zal koffie en thee worden geserveerd door de dames en heren van de catering.

Beperkt door de MS...en dan? (Introductie van de verschillende domeinen van MS) 08.55 – 10.25 uur

Een specialist ouderengeneeskunde zal, met behulp van een PowerPoint presentatie de deelnemers meenemen in de vormen van MS en het beloop hiervan:

- Relapsing Remitting MS;
- Secundair Progressieve MS;
- Primair Progressieve MS.

Vervolgens wordt ingegaan op de verschillende domeinen waar zich problemen kunnen voordoen bij MS, zoals:

- Cognitie en stemming;
- Communicatie;
- Eten en drinken;
- Mobiliteit;
- Darm- en blaaswerking.

Wat heeft een probleem in een bepaald domein voor gevolgen voor de andere domeinen? En hoe hiermee om te gaan vanuit de verschillende disciplines. Hierbij wordt ook ingegaan op bij MS veel voorkomende verschijnselen, zoals spasticiteit, neuropatische pijn en vermoeidheid. Centraal staan de mogelijkheden die de patiënt ook bij blijvende gevolgen van de ziekte geboden kunnen worden, en het belang van afstemmen en expertise delen met andere (behandel)disciplines rondom de patiënt.

Op enkele van deze domeinen zal hij dieper ingaan. Om zo aan te tonen dat er behandelmogelijkheden zijn en dat we de MS-patiënt ook bij blijvende gevolgen van zijn ziekte wat te bieden hebben. Dit zijn: Slikstoornissen, Darmfunctiestoornissen, blaasfunctiestoornissen en aangezichtspijn.

Pauze 10.25 – 10.40 uur

De mogelijkheid voor het nuttigen van een kop koffie/thee/water.

Workshop ronde A: 10.40 – 12.10 uur

Deelnemers kunnen kiezen welke workshop zij willen bijwonen. De workshops zijn zodanig ingericht dat ze voor elk van de deelnemende disciplines relevant zijn. Hieronder de keuzemogelijkheden:

Onderwerp	Docent
Systeembehandeling en ondersteuning bij MS	GZ-psycholoog
Voeding en slikstoornissen	Logopedist en diëtist
Spasticiteit	Specialist Ouderengeneeskunde, fysiotherapeut

Lunch 12.10 – 13.00 uur

Alle deelnemers krijgen een lunch geserveerd.

Energizer

13.00 – 13.15 uur

Alle deelnemers doen mee aan een oefening o.l.v. onze bewegingsagoog waarin een appèl gedaan wordt op de cognitieve functies.

Stoornissen in cognitie, stemming en gedrag bij MS

13.15 – 14.25 uur

Een GZ-psycholoog zal de deelnemers met behulp van een Powerpoint presentatie een overzicht geven van de cognitieve stoornissen, de stemmingsproblematiek en gedragsveranderingen als gevolg van MS.

Om welke cognitieve veranderingen gaat het? En hoe groot is het % van personen met MS bij wie op enig moment de cognitie achteruit gaat? Ook worden de meest voorkomende stemmingsproblemen (zoals depressie en angst) besproken en wordt de vraag gesteld in hoeverre er daarbij een relatie is met cognitieve achteruitgang? En wat is de impact van vermoeidheid op zowel de cognitie als de stemming? En hoe is het met therapietrouw bij MS-patiënten?

In haar presentatie zal zij aan de hand van enkele voorbeelden van testen, laten zien hoe middels neuropsychologisch onderzoek de cognitieve problemen en de stemmingsproblemen in kaart worden gebracht en welke (specifiek op MS gerichte) testen Nieuw Unicum daarbij gebruikt.

Vervolgens wordt informatie gegeven over de verschillende behandelingen die kunnen worden ingezet om het functioneren van mensen met MS te helpen verbeteren. Het gaat daarbij om o.m. psycho-educatie, geheugencompensatietraining, individuele gesprekken, lichttherapie en groepsbehandeling, cognitieve gedragstherapie, soms in combinatie met medicatie.

Pauze

14.25 – 14.35 uur

Gelegenheid voor koffie/thee/frisdrank

Workshop ronde B

15.10 – 16.50 uur

Deelnemers kunnen kiezen welke workshop zij willen bijwonen. De workshops zijn zodanig ingericht dat ze voor elk van de deelnemende disciplines relevant zijn. Hieronder de keuzemogelijkheden:

Onderwerp	Docent
Invloed van cognitie op communicatie	Psycholoog en logopedist
Pijn en vermoeidheid	Fysiotherapeut en MS-verpleegkundige
Spasticiteit	Specialist Ouderengeneeskunde, fysiotherapeut

Pauze

16.05 – 16.15 uur

Gelegenheid voor koffie/thee/frisdrank

Verliesverwerking

16.15 – 17.15 uur

Een van de behandelaren van de psychosociale dienst gaat in gesprek met een cliënt van Nieuw Unicum over leven met MS en het omgaan met toenemend verlies van functies als gevolg van deze ziekte. Er is daarbij vaak sprake van een onzeker toekomstperspectief.

Er wordt ingegaan op het continue verwerkingsproces van de toename van beperkingen en participatieproblemen. En wordt ook gesproken over het behoud van mogelijkheden en het maken van keuzes voor alles wat waardevol is.

En wat is de impact van MS op het systeem rondom de cliënt? Wat betekent het voor echtgenoot, kinderen, mantelzorger?

Wat is de meerwaarde van lotgenotencontact? En wat is de rol van de professional bij verliesverwerking?

Evaluatie en afsluiting

17.15 – 17.30 uur

Mogelijkheid tot stellen van vragen en terugkoppeling vanuit deelnemers

6. Toelichting workshops

7.1 Workshop Voeding en slikstoornissen

Doelen:

Na afloop van deze workshop:

- Kunnen de deelnemers de koppeling maken tussen MS, voeding en slikstoornissen;
- Kennen de deelnemers de belangrijkste symptomen m.b.t. tot voeding en slikstoornissen bij MS;
- Weten de deelnemers wat diëtiëk en logopedie bijdragen aan de kwaliteit van leven bij een patiënt met MS;
- Zijn de deelnemers zich bewust van de multiproblematiek rond MS en de rol van de diëtist en logopedist hierin.

Inhoud:

Door middel van een PowerPoint presentatie wordt uitgelegd wat slikstoornissen en voeding nu specifiek maakt bij MS. En waarom een multidisciplinaire aanpak zo belangrijk is. De deelnemers weten ook wanneer ze een patiënt moeten doorverwijzen.

Vervolgens gaan de deelnemers aan de slag met een casus. De case wordt nabesproken en de verschillende oplossingen worden aangedragen. De workshop eindigt met een vragenronde en conclusie.

7.2 Workshop Spasticiteit

Doelen:

Na afloop van deze workshop:

- Kennen de deelnemers de klinische manifestatie van spasticiteit bij de patiënt met MS;
- Kennen de deelnemers de farmaceutische interventies en de indicaties hiervoor;
- Zijn de deelnemers alert op welke bedreigingen er kunnen ontstaan a.g.v. de spasticiteit;
- Zijn de deelnemers vaardig in het onderscheiden van zinvolle en niet zinvolle interventies door de fysio- en ergotherapeut;
- Zijn de deelnemers zich bewust van de multiproblematiek rond MS en de wisselwerking die dit heeft met spasticiteit en het effectief inzetten van interventies.

Inhoud:

Korte inleiding spasticiteit. Daarna volgt casuïstiek. Daarna volgt theorie, ondersteund door een PowerPoint presentatie, over soorten spasticiteit en waartoe het kan leiden bij MS. Wat zijn de prikkels en de triggers. Welke multidisciplinaire aanpak is er nodig? De rol van de fysiotherapeut: Houdingsadviezen en bewegingsadviezen. Wanneer moet je doorverwijzen? Naar wie en waarom? Vervolgens wederom casuïstiek. Aan het einde behandelalgoritme, medicamenteus en bespreking werking Baclofenpomp.

7.3 Workshop Invloed van cognitie op communicatie

Doelen:

Na afloop van deze workshop:

- Kennen de deelnemers de rol van taal en cognitie op de communicatie bij patiënt met MS;
- Kennen de deelnemers de mogelijkheden om communicatie te beoordelen;
- Kennen de deelnemers de passende interventies.

Inhoud:

Welke invloed heeft cognitie op de communicatie en vice versa. Vervolgens wordt dit geïllustreerd naar aanleiding van een casus, waarbij ook de diagnostiek en behandeling aan de orde komen. Tevens wordt besproken welke interventies mogelijk zijn. De workshop wordt ondersteund door een PowerPoint presentatie en videofragmenten.

7.4 Workshop Pijn en vermoeidheid

Doelen:

Na afloop van deze workshop:

- Kennen de deelnemers het verschil tussen nociceptieve pijn en neurologische pijn en de betekenis daarvan voor de mogelijke interventies
- Kennen de deelnemers de mogelijke interventies en behandelingen bij pijnklachten
- Kennen de deelnemers het verschil tussen primaire en secundaire vermoeidheid en de (on)mogelijkheden van behandeling.
- Zijn de deelnemers zich bewust van het belang van de balans tussen belasting/belastbaarheid bij de MS patiënt

Inhoud:

Er wordt aan de hand van een PowerPoint presentatie ingegaan op pijnbeleving (lokale en centrale pijn) en vermoeidheid. De medicamenteuze behandeling bij pijn en vermoeidheid. De belasting en belastbaarheid. Wanneer is doorverwijzen aan te raden. Er worden casussen besproken en er is ruimte voor het beantwoorden van specifieke vragen.

7.5 Workshop Systeembehandeling en ondersteuning bij MS

Doelen:

Na afloop van deze workshop:

- Zijn deelnemers zich meer bewust van de meerwaarde van systemisch behandelen ten opzichte van individueel behandelen;
- Hebben deelnemers zicht gekregen op de rol van interdisciplinaire samenwerking binnen het systeem;
- Zijn deelnemers zich meer bewust van de rol van familie en naasten in de zorg rondom MS;
- Hebben deelnemers praktische handvatten gekregen om systeemgerichte interventies in de eigen praktijk zelf toe te passen.

Inhoud:

Chronische ziekten als MS hebben een enorme impact op zowel het individuele als het systeem functioneren. MS krijg je niet alleen. De gevolgen van MS strekken veel verder dan de cognitieve en fysieke beperkingen van het individu. De ziekte interfereert in de dagelijkse familiale levenscyclus zoals interpersoonlijke relaties, gezondheid en gezinsfuncties, welke ook intergenerationeel doorwerken. Ook zorgverleners krijgen te maken met de gevolgen van MS aangezien zij een belangrijk onderdeel van het systeem geworden zijn rondom het individu met MS. In de workshop wordt aandacht besteed aan het integreren van zowel interdisciplinaire samenwerking als de rol van familie in de zorg voor mensen met MS. Daarnaast worden praktische handvatten besproken en gaat een bewoner van Nieuw Unicum vertellen over zijn verwerkingsproces en de rol van het systeem daarin. Tot slot wordt er geoefend met interventies om systeembehandeling in de eigen praktijk toe te passen.

Tot slot wordt de deelnemers gevraagd een evaluatieformulier in te vullen.

Na ontvangst van het evaluatieformulier ontvangen de deelnemers per post/e-mail het deelnamecertificaat.